

--	--	--	--

KOD UCZNIĄ

**ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH Z BIOLOGII
DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM
ROK SZKOLNY 2015/2016**

ETAP SZKOLNY

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 14 zadań.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
3. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Zadania rozwiązuj zgodnie z poleceniem.
6. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem.
7. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
8. Nie używaj kalkulatora.
9. Nie używaj korektora.

Pracuj samodzielnie.

Czas pracy:
60 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: 30
Do następnego etapu
zakwalifikujesz się,
jeżeli uzyskasz co
najmniej 27 punktów.

POWODZENIA!

Wypełnia komisja konkursowa

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Razem
Liczba punktów															

Zatwierdzam

Przewodnicząca
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej
Ewa Zakościelna
mgr Ewa Zakościelna

Kurator Oświaty
w Lublinie
Krzesztof Babisz
mgr Krzesztof Babisz

Zadanie 1. (0 – 4 p.)

W przyrodzie występują organizmy, które oddychają beztlenowo i tlenowo.

Opisz krótko, na czym polegają oba procesy u bakterii. Wykorzystując podpowiedzi w ramkach, ułóż i zapisz odpowiednie reakcje.

woda	tlenek węgla (IV)	energia
kwas mlekowy	alkohol etylowy	tlen

Proces oddychania beztlenowego bakterii polega na

.....

Opisują go reakcje:

A. ....

B. ....

Proces oddychania tlenowego bakterii polega na

.....

Opisuje go reakcja:

.....

p.

Zadanie 2. (0 – 3 p.)

Uczniowie przeprowadzili doświadczenie sprawdzające rzeczywisty wpływ temperatury na ruch cytoplazmy w komórce. Sformułuj problem badawczy i hipotezę.

Ustal grupę doświadczalną i kontrolną. Podaj wniosek.

problem badawczy	
hipoteza	
grupa doświadczalna	
grupa kontrolna	
wniosek	

Zadanie 3. (0 – 1 p.)

Znaczne różnice w wyglądzie samic i samców są przykładem

- rozwoju złożonego.
- przemiany pokoleń.
- rozdzielności płci.
- dymorfizmu płciowego.

p.

p.

Zadanie 4. (0 – 2 p.)

Bakterie mogą przetrwać wiele lat w stanie życia utajonego, czyli anabiozy. Wymień cztery czynniki, na które są odporne jako przetrwalniki i opisz mechanizm tworzenia się struktury przetrwalnikowej (endospory).

.....

.....

.....

.....

Mechanizm tworzenia się struktury przetrwalnikowej:

.....

.....

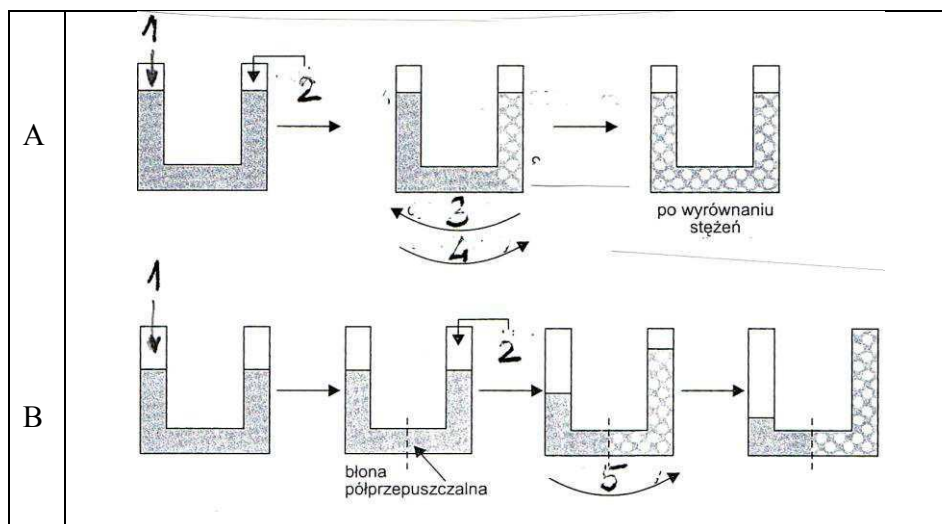
.....

.....

p.

Zadanie 5. (0 – 2 p.)

Woda z gleby przenika do komórek korzeni na zasadzie zjawiska osmozy. Wskaż właściwy dla osmozy schemat A lub B. Wyjaśnij krótko to zjawisko.

LEGENDA

1	woda
2	cukier
3	dyfuzja cukru
4	dyfuzja wody
5	dyfuzja wody

.....

.....

.....

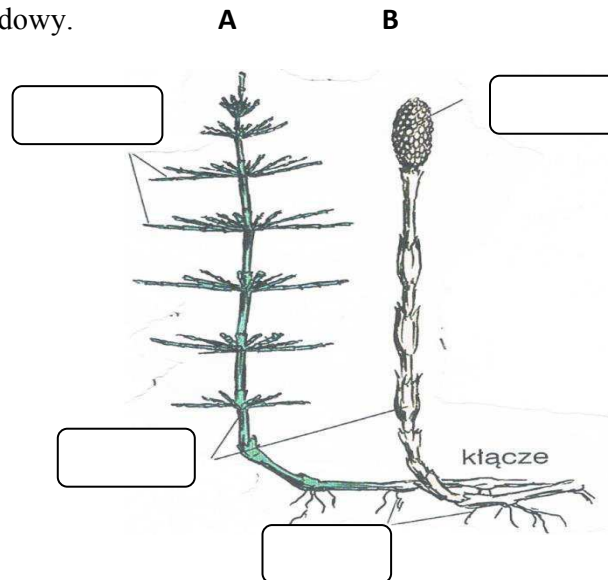
.....

p.

Zadanie 6. (0 – 3 p.)

Skrzyp polny to roślina występująca w całej Polsce. Wykształca dwa typy pędów, które pełnią określone funkcje.

A. Wybierz właściwe **oznaczenia literowe** i zaznacz na schemacie skrzypu polnego elementy jego budowy.

- a – chwytniki;
- b - liście zarodnionośne tworzące kłos zarodnionośny;
- c – liście zrośnięte w pochewkę;
- d – korzenie przybyszowe;
- e - boczne odgałęzienia wyrastające z węzłów łodyg nadziemnych.

B. Zakreśl kółkiem **literę** oznaczającą prawidłową informację o skrzypie polnym.

- a. Schemat **A** przedstawia pęd wiosenny, a schemat **B** to pęd letni.
- b. Schemat **B** przedstawia pęd wiosenny, a schemat **A** to pęd letni.

C. W wierszach poniżej, wpisz najważniejsze funkcje obu typów pędów.

A	
B	

p.

Zadanie 7. (0 – 1 p.)

Biologia zajmuje się trzema hierarchicznymi poziomami organizacji układów żywych. Uzupełnij poniższą tabelę, podając odpowiednie przykłady.

Poziom organizacji układów żywych:	Tworzą go:
komórkowy	
organizmalny	
ponadorganizmalny	

p.

Zadanie 8. (0 – 3 p.)

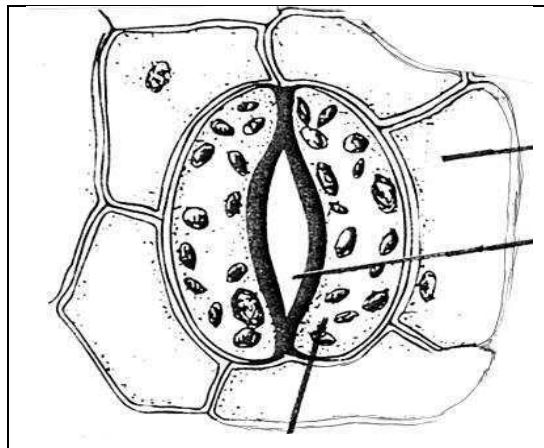
Oceń prawdziwość zdań dotyczących roślin nasiennych, wpisując w rubrykę P, gdy zdanie jest prawdziwe, lub F, gdy jest ono fałszywe.

Łodyga maliny przyrasta na grubość.	
W drewnie sosny obecne są naczynia – martwe komórki przewodzące wodę z solami mineralnymi.	
Tuż pod skórką w igle sosny znajduje się tkanka wzmacniająca.	
W kolcach róży występuje wiązka przewodząca i dlatego dają się łatwo odłamać.	
Tkanekę okrywającą jabłoni dzielimy na pierwotną i wtórną.	
Komórki przyszparkowe liścia lipy zawierają chloroplasty.	

p.

Zadanie 9. (0 – 3 p.)

Aparaty szparkowe są niezbędne do przewietrzania rośliny i kontrolowanego parowania wody. Podpisz odpowiednio rysunek, a następnie opisz mechanizm ich otwierania się i zamykania, wykorzystując pojęcia: transpiracja, turgor, wymiana gazowa.

1

2

3

.....
.....
.....
.....
.....

p.

Zadanie 10. (0 – 1 p.)

Do podanej grupy zwierząt przyporządkuj opis, dobierając stwierdzenia spośród a) do e).

- a) chrzęstna lub kostna puszka mózgowa chroniąca mózg
- b) otwarty układ krwionośny
- c) serce złożone z kilku części
- d) układ nerwowy położony po brzusznej stronie ciała
- e) wspólny odcinek dla układu oddechowego i pokarmowego

Kręgowce:

p.

Zadanie 11. (0 – 1 p.)

Z podanych niżej nazw roślin wybierz te, które wpisane w miejsce kropek poprawnie uzupełnią zdania znajdujące się w tabeli. Wpisz także nazwy systemów korzeniowych.

pomidor	mech	żyto	sałata	pszenica
---------	------	------	--------	----------

	<p>Rośliny, takie jak ..... wytwarzają system korzeniowy pokazany na rysunku A. Jest to system .....</p> <p>Rośliny, takie jak ..... wytwarzają system korzeniowy pokazany na rysunku B. Jest to system .....</p>
--	---

p.

Zadanie 12. (0 – 4 p.)

Rozpoznaj tkanki kręgowców i popisz je. Podaj przykład występowania tkanek w organizmie.

1				
2				
3				

p.

Zadanie 13. (0 – 1 p.)

Wśród niżej podanych funkcji tkanek, wybierz i oznacz X, cztery właściwe dla tkanki łącznej ssaków.

Transportowanie substancji.	
Wypełnianie wolnych przestrzeni wewnątrz ciała.	
Odgrywanie roli podporowej.	
Umożliwianie przenikania substancji.	
Odgrywanie roli zapasowej.	
Pośredniczenie w przekazywaniu impulsów.	

p.

Zadane 14. (0 –1 p.)

Znane jest znaczenie grzybów w tworzeniu próchnicy czy pozyskiwaniu wody z solami mineralnymi przez rośliny drzewiaste. Podaj po jednym wykorzystaniu grzybów w różnych gałęziach gospodarki.

a) przemysł farmaceutyczny

.....

b) przemysł spożywczy

.....

c) rolnictwo

.....

p.